

پایه دهم دوره دوم متوسطه		رشته: همه رشته ها	تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۰۹/۱۹
سوالات آزمون پایش وضعیت درس فارسی (۱)		نام و نام خانوادگی:	تعداد صفحه: ۴
اداره کل آموزش و پرورش استان خراسان رضوی		مدت آزمون: ۹۰ دقیقه	
ردیف	سوالات		
	قلمرو زبانی (۷ نمره)		
۱	معنی واژه مشخص شده را بنویسید. بر تالابی از خون خویش / در گذرگه تاریخ ایستاده ای.		
۰/۲۵			
۲	کدام معادل معنایی از واژه «یله» در بیت زیر دریافت نمی شود؟ راست به مانند یکی زلزله داده تنش بر تن ساحل یله الف) تکیه ب) آویز ج) آزاد د) رها		
۰/۲۵			
۳	معنی واژه مشخص شده در کدام گزینه نادرست است؟ الف) با خشم و اندوه به دیوار و عمله بناها نگاه می کرد. ب) مرد حقه را برگرفت و به خانه رفت و سودای آتش گرفت. ج) پیران قبیله خویش را حرمت دار، ولیکن به ایشان مولج مباش. د) خواست کزان ورطه قدم در کشد / خویشان از حادثه برتر کشد (کارگران) (انده و غم) (آزمند) (گودال)		
۰/۲۵			
۴	در عبارت زیر، معادل معنایی واژه «طرب» را مشخص کنید. «هم فرقت بود و هم وصلت، هم محنت بود، هم شادی.»		
۰/۲۵			
۵	املائی درست را در جمله های زیر انتخاب کنید. الف) بدان کوش که به هر (مهالی - محالی)، از حال و نهاد خویش بنگردی. ب) در دفع مکاید دشمن تأخیر (ثواب - صواب) نبیند. ج) (عظمت - عزمت) ضامن دوام جهان شد.		
۰/۲۵			
۶	در کدام یک از موارد زیر، نادرستی املائی بیشتری دیده می شود؟ الف) غبار راهگذارت کجاست، تا حافظ به یادگار نسیم سبا نگه دارد ب) و آنکه غفلت بر احوال وی قالب و عجز در افعال وی ظاهر بود، حیران و سرگردان و مدحوش و پای کشان چپ و راست می رفت.		
۰/۲۵			
۷	در گروه کلمات زیر، سه واژه نادرست املائی بیابید و شکل درست آن ها را بنویسید. حضم زیادت، غقله زن و چهره نما، وقت حیلت، مقابله لعیمی، رعشه شدید		
۰/۲۵			
۸	کدام یک از واژگان زیر، اهمیت املائی کمتری دارد؟ الف) معرکه ب) نظر ج) دوام د) نمط		
۰/۲۵			
۹	با توجه به بیت زیر به پرسش ها پاسخ دهید. «دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای فرشته ات به دو دست دعا نگه دارد» الف) زمان فعل «بلغزد» را در مصراع اول دقیقاً مشخص کنید. ب) نقش دستوری ضمیر پیوسته «ت» را مشخص کنید.		
۰/۱۵			
۱۰	پاسخ درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) در بیت «در بر من ره چو به پایان برد / از خجلی سر به گریبان برد» «چو» (حرف اضافه / حرف ربط) است. ب) در شعر «و فلق، محرابی / که تو در آن / نماز صبح شهادت گزارده ای» «محراب» (مسند / مفعول) است. ج) در بیت «چون بدوم سبزه در آغوش من / بوسه زند بر سر و بر دوش من» «من» (نهاد / مضاف الیه) است.		
۰/۲۵			
۱۱	با توجه به متن زیر درستی یا نادرستی عبارات را مشخص کنید. «اگر از بیگانه نایمن شوی زود به مقدار نایمنی، خویش را از وی ایمن گردان و از <u>آموختن</u> ، ننگ مدار تا از ننگ رسته باشی.» الف) زمان فعل جمله چهارم، از نوع ماضی ساده می باشد. درست نادرست ب) نقش دستوری واژه «آموختن»، «متمم» است. درست نادرست		
۰/۱۵			

پایه دهم دوره دوم متوسطه		رشته: همه رشته ها	تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۰۹/۱۹
سوالات آزمون پایش وضعیت درس فارسی (۱)		نام و نام خانوادگی:	تعداد صفحه: ۴
اداره کل آموزش و پرورش استان خراسان رضوی		مدت آزمون: ۹۰ دقیقه	
ردیف	سوالات		
۱۲	نوع حذف را در موارد زیر مشخص کنید. الف) نومییدی را در امید، بسته دان و امید را در نومییدی. ب) به نام کردگار هفت افلاک / که پیدا کرد آدم از کفی خاک	۰/۱۵	
۱۳	در کدام گزینه «ضمیر پیوسته» نقش دستوری «مضاف الیه» ندارد؟ الف) مرگت چنان زندگی را به سخره گرفت / و آن را بی قدر کرد / که مردنی چنان غبطه بزرگ زندگانی شد. ب) لاله دیدم، روی زیبایی توام آمد به یاد / شعله دیدم، سرکشی های توام آمد به یاد ج) چو یار نیست به تسکین خلق نتوان زیست / که دوستان اگر دم دل دهند، جان ندهند د) زهی گویا ز تو، کام و زبانم / تویی هم آشکارا، هم نهانم	۰/۲۵	
۱۴	در همه گزینیه‌ها الگوی «هسته + مضاف الیه + مضاف الیه» به کار رفته است به جز ..... الف) هر آن که جانب اهل وفا نگه دارد / خدای در همه حال از بلا نگه دارد ب) چو داد عادلان به جهان در بقا نکرد / بیداد ظالمان شما نیز بگذرد ج) فروغ رویت اندازی سوی خاک / عجایب نقش ها سازی سوی خاک د) الهی، فضل خود را یار ما کن / ز رحمت یک نظر در کار ما کن	۰/۲۵	
۱۵	در عبارت زیر نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را بنویسید. یعقوب خود او را به صبر آموزگار بود و زلیخا در عشق و درد او بی قرار بود.	۰/۷۵	
۱۶	بیت زیر را بر اساس ترتیب اجزای جمله در زبان فارسی، مرتب کنید. چو در وقت بهار آبی پدیدار / حقیقت پرده برداری ز رخسار	۰/۱۵	
	قلمرو ادبی (۵ نمره)		
۱۷	قابوس نامه اثری تعلیمی در آیین زندگی است که ..... آن را نوشته است.	۰/۲۵	
۱۸	گنج حکمت «حُقه راز» نوشته محمدبن منور برگرفته از کتاب ..... است.	۰/۲۵	
۱۹	پدیدآورنده کدام یک از آثار زیر به درستی بیان نشده است؟ الهی نامه: مولوی / کلبه و دمنه: ترجمه نصرالله منشی / سیاست نامه: خواجه نظام الملک توسی / گوشواره عرش: سیف فرغانی / دیوار: جمال میرصادقی	۰/۱۵	
۲۰	به سوالات زیر پاسخ دهید. الف) کدام یک از موارد زیر، تکمیل کننده مصراع « به جز از علی که آرد پسری ابوالعجایب » است؟ ۱- که نگین پادشاهی دهد از کرم گدا را ۲- که علم کند به عالم شهدای کربلا را ب) مصراعی از شعر «همای رحمت» را بنویسید که در آن واژه «اسیر» دو بار تکرار شده است. ج) مصراع اول بیت زیر را مرتب کنید. «امیدم، شب، در، صبحگاهی، همه، این، نسیم، که به پیام آشنایی بنوازد آشنا را»	۱	
۲۱	همه آرایه‌های داخل کمانک در بیت زیر دیده می شود، به جز ..... لیک چنان خیره و خاموش ماند / کز همه شیرین سخنی، گوش ماند الف) حس آمیزی / ب) حسن تعلیل / ج) کنایه / د) مجاز	۰/۲۵	

پایه دهم دوره دوم متوسطه		رشته: همه رشته ها		تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۰۹/۱۹	
سوالات آزمون پایش وضعیت درس فارسی (۱)		نام و نام خانوادگی:		تعداد صفحه: ۴	
اداره کل آموزش و پرورش استان خراسان رضوی		مدت آزمون: ۹۰ دقیقه			
ردیف	سوالات				نمره
۲۲	در بیت زیر «ترکیب وصفی» به کار رفته به چه آرایه ادبی آراسته شده است؟ قطره باران که درافتد به خاک / زو بدمد بس گهر تابناک				۰/۲۵
۲۳	آرایه مناسب هر مورد از ستون «الف» را از ستون «ب» انتخاب کنید. (در ستون «ب» یک مورد اضافی است)				
	ستون «الف»	ستون «ب»			
	الف) گفتم که بوی زلفت گمراه عالم کرد / گفتا اگر بدانی هم اوت رهبر آید	۱) استعاره			
	ب) صداقت / شیرین ترین لبخند / بر لبان اراده توست	۲) ایهام			
	ج) آب اجل که هست گلوگیر خاص و عام / بر خلق و بر دهان شما نیز بگذرد	۳) حسن تعلیل			
	د) در بن این پرده نیلوفری / کیست کند با چو منی همسری؟	۴) حس آمیزی			
		۵) مجاز			
۲۴	در بیت زیر واژه‌های قافیه به کدام آرایه ادبی مزین شده است؟ گه به دهان، برزده کف، چون صدف / گاه چو تیری که رود بر هدف				۰/۲۵
۲۵	در ابیات زیر، درستی یا نادرستی آرایه ادبی واژه‌های مشخص شده را تعیین کنید.				
	الف) ای تو رمه سپرده به چوپان گرگ طبع / این گرگی شبان شما نیز بگذرد (تلمیح)	درست	نادرست		۰/۱۵
	ب) سر و زر و دل و جانم فدای آن یاری / که حق صحبت مهر و وفا نگه دارد (ایهام)	درست	نادرست		۰/۱۵
۲۶	با توجه به ابیات زیر، به سوالات پاسخ دهید.				
	۱-وین بوم محنت از بی آن تا کند خراب	بر دولت آشیان شما نیز بگذرد			۰/۱۵
	۲-بر تیر جورتان ز تحمل سپر کنیم	تا سختی کمان شما نیز بگذرد			۰/۱۵
	الف) در بیت اول «مشبه» را بنویسید.				
	ب) در بیت دوم «مشبه به» را بنویسید.				
۲۷	کدام یک از آرایه‌های ادبی داخل کمانک، در همه گزینه‌ها به طور مشترک مشاهده می‌شود؟ (حسن تعلیل - تلمیح - حس آمیزی)				
	الف) چو سرو از راستی برزد علم را / ندید اندر جهان تاراج غم را				۰/۲۵
	ب) بید مجنون در تمام عمر، سر بالا نکرد / حاصل بی حاصلی نبود به جز شرمندگی				
	ج) گل از شوق تو خندان در بهار است / از آتش رنگ‌های بی‌شمار است				
	د) درختان را دوست می‌دارم / که به احترام تو قیام کرده‌اند / و آب را که مهر مادر توست				
	قلمرو فکری (۸ نمره)				
۲۸	در عبارت زیر نویسنده کدام ویژگی اخلاقی را نادرست می‌داند؟ «به زبان دیگر مگوی و به دل دیگر مدار تا گندم‌نمای جو فروش نباشی.»				۰/۲۵
۲۹	کدام یک از ابیات زیر یادآور آیه شریفه «كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ» می‌باشد؟				
	الف) در مملکت چو غرش شیران گذشت و رفت	این عوعو سگان شما نیز بگذرد			۰/۲۵
	ب) ای مفتخر به طالع مسعود خویشتن	تأثیر اختران شما نیز بگذرد			
	ج) بادی که در زمانه بسی شمع‌ها بکشت	هم بر چراغدان شما نیز بگذرد			
۳۰	با توجه به شعر زیر، مقصود از «حسینی شدن» و «یزیدی شدن» چیست؟ «شمشیری که بر گلوی تو آمد / هر چیز و همه چیز را در کابنات دو پاره کرد / هر چه در سوی تو حسینی شد، دیگر سو یزیدی»				۰/۱۵

پایه دهم دوره دوم متوسطه		رشته: همه رشته ها	تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۰۹/۱۹
سوالات آزمون پایش وضعیت درس فارسی (۱)		نام و نام خانوادگی:	تعداد صفحه: ۴
اداره کل آموزش و پرورش استان خراسان رضوی		مدت آزمون: ۹۰ دقیقه	
ردیف	سوالات		
۳۱	مفهوم مناسب هر عبارت را از داخل کمانک مقابل آن انتخاب کنید. الف) رنج هیچ کس ضایع مکن و همه کس را به سزا حق شناس باش. (قدرشناسی - تلاش و کوشش - حق گوئی) ب) گرت هواست که معشوق نگسلد پیمان / نگاه دار سر رشته تا نگه دارد (وفاداری - صبر و شکیبایی - از خودگذشتگی در راه عشق) ج) اثر غم و شادی پیش مردمان بر خود پیدا مکن. (غمگین بودن - خویشتن داری - بی ریایی)		
۳۲	مقصود از واژه های «سرمایه» و «پیرایه» در بیت زیر چیست؟ «بر ز من صاحب سرمایه شد / باغ ز من صاحب پیرایه شد»		
۳۳	در متن زیر نویسنده چه امری را دلیل رسیدن یوسف به مقام و حکومت می داند؟ «نیکو خو، بهتر هزار بار از نیکورو، نبینی که یوسف را از روی نیکو، بند و زندان آمد و از خوی نیکو امر و فرمان آمد؟»		
۳۴	مفهوم مشترک ابیات زیر را بنویسید. «تا نگردی آشنا زین پرده رمزی نشنوی / گوش نامحرم نباشد جای پیغام سروش» «حدیث دوست نکویم مگر به حضرت دوست / که آشنا سخن آشنا نگه دارد»		
۳۵	با توجه به شعر زیر، چرا گودال با وجود پست بودن، ارزشمند شمرده شده است؟ «در فکر آن گودالم / که خون تو را مکیده است / هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم / در حوض هم می توان عزیز بود»		
۳۶	با توجه به شعر «چندان تناوری و بلند / که به هنگام تماشا / کلاه از سر کودک عقل می افتد»، منظور از قسمت مشخص شده چیست؟		
۳۷	با توجه به عبارت زیر نویسنده چه عاملی را باعث امنیت پایدار مملکت می داند؟ «شهر را از عدل، دیوار کن و راهها را از ظلم و خوف پاک کن، که حاجت نیست به گل و خشت و سنگ و گچ.»		
۳۸	معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر ساده و روان بنویسید. الف) بزرگان به هر حق و باطلی از جای نشوند. ب) هر آن وصفی که گویم بیش از آنی. ج) تو تنهاتر از شجاعت / در گوشه روشن وجدان تاریخ ایستاده ای / به پاسداری از حقیقت. د) زین کاروانسرای بسی کاروان گذشت / ناچار کاروان شما نیز بگذرد ه) آهنگ کید و مکر و عداوت کردند. و) تدبیر برادران برخلاف تقدیر رحمان آمد. ز) چون بگشایم ز سر مو شکن / ماه ببیند رخ خود را به من ح) قصه حال یوسف را نیکو نه از حسن صورت او گفت، بلکه از حسن سیرت او گفت.		
جمع	«موفق و مؤید باشید»		
۲۰			